

Я молитись мушу
За Україну,
за народну душу.
Вона в мені і житиме
вовік...

Пантелеймон Куліш

Куліш

Пантелеймон Олександрович
(1819р.- 1897р.)

український письменник,
поет, драматург,
фольклорист, етнограф,
перекладач, критик,
редактор, видавець.

Народився 7 серпня 1819р.

в містечку Воронежі

колишнього Глухівського

повіту

Чернігівської губернії.

Був дитиною від другого шлюбу заможного хлібороба

Олександра Андрійовича,

що походив зі старовинного старшинського козацького роду

та дочки козацького сотника

Івана Гладкого Катерини

Будинок , у якому народився та виріс Пантелеймон

«Будинок-музей»

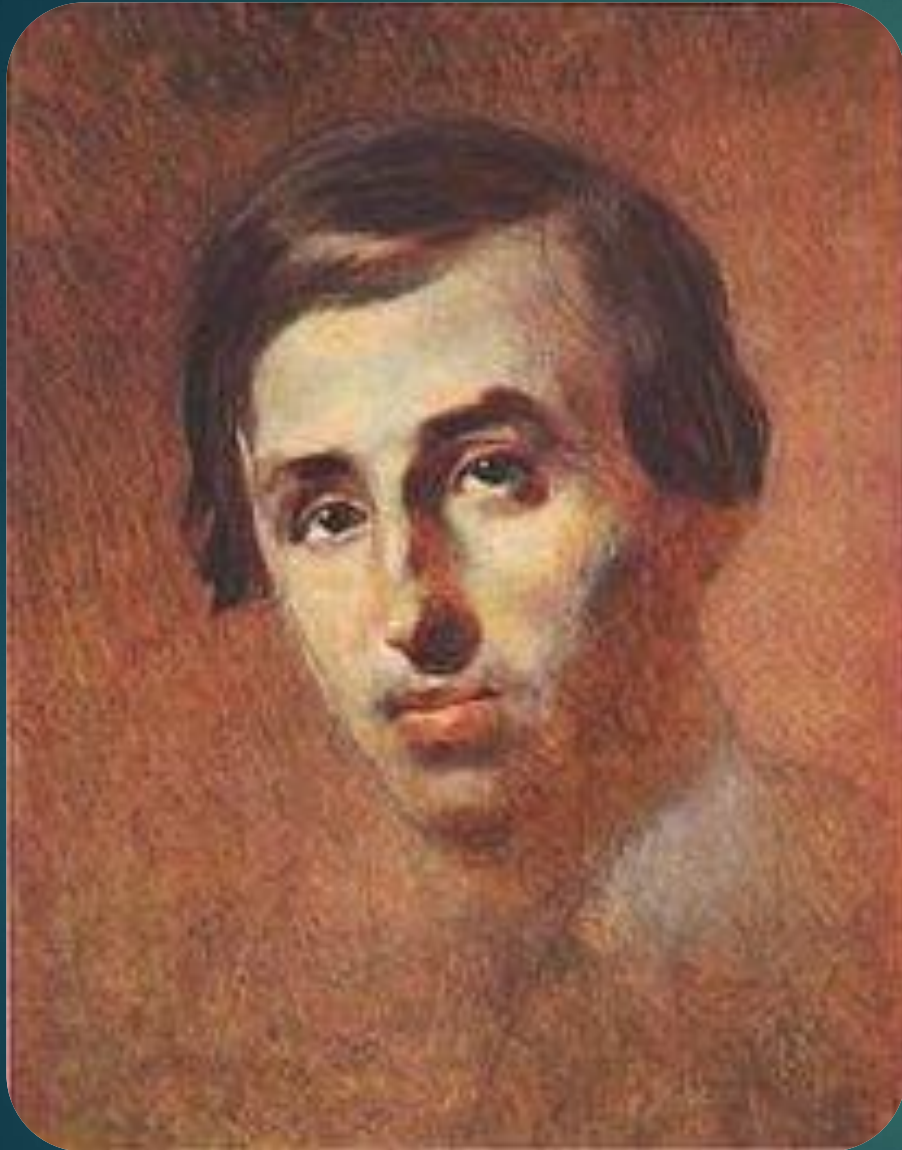

Освіту продовжив у Новгород-Сіверській гімназії .
Під впливом директора І. Тимківського у П.Куліша пробудився інтерес
до народної творчості.

Тоді ж молодий гімназист почав збирати народні пісні
та писати власні твори.

Не закінчивши гімназії, П. Куліш зайнявся приватним учителюванням.

З кінця 30-х років Куліш вступив до Київського університету, але незабаром його та інших студентів, які не мали дворянського звання, за наказом міністра освіти відрахували.

У 1843р. познайомився з Тарасом Григоровичем Шевченком.
Їх поєднала любов до України та її народу, її мови, славного
минулого, прагнення служити батьківщині.
Пізніше Т. Шевченко був боярином на весіллі Пантелеймона.

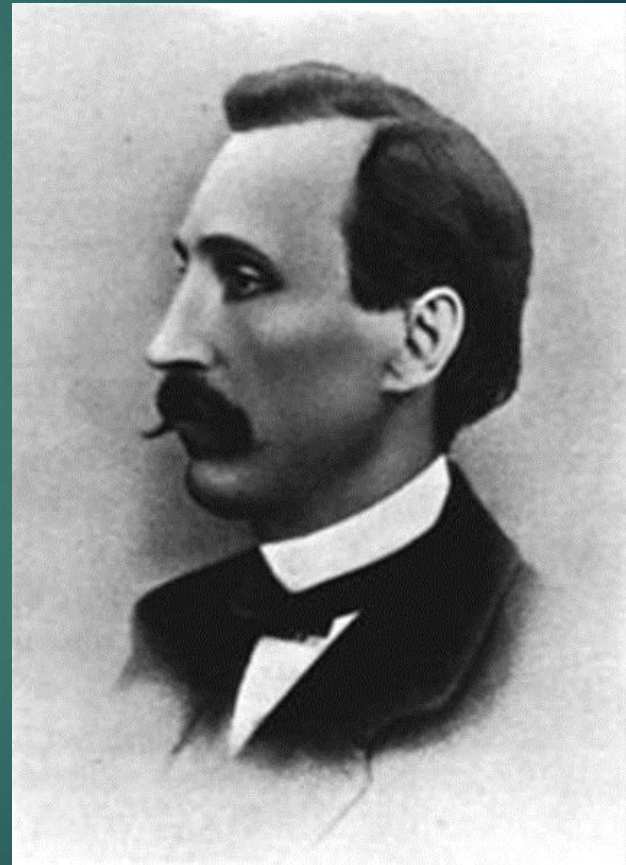
У 1847 р. Академія наук
відіслала Куліша за кордон
для вивчення слов'янських
мов і літератур, культури
й народної творчості,
куди він вирушив із своєю
вісімнадцятирічною
дружиною
Олександрою
Михайлівною
Білозерською,
з якою побрався
24 січня 1847р.

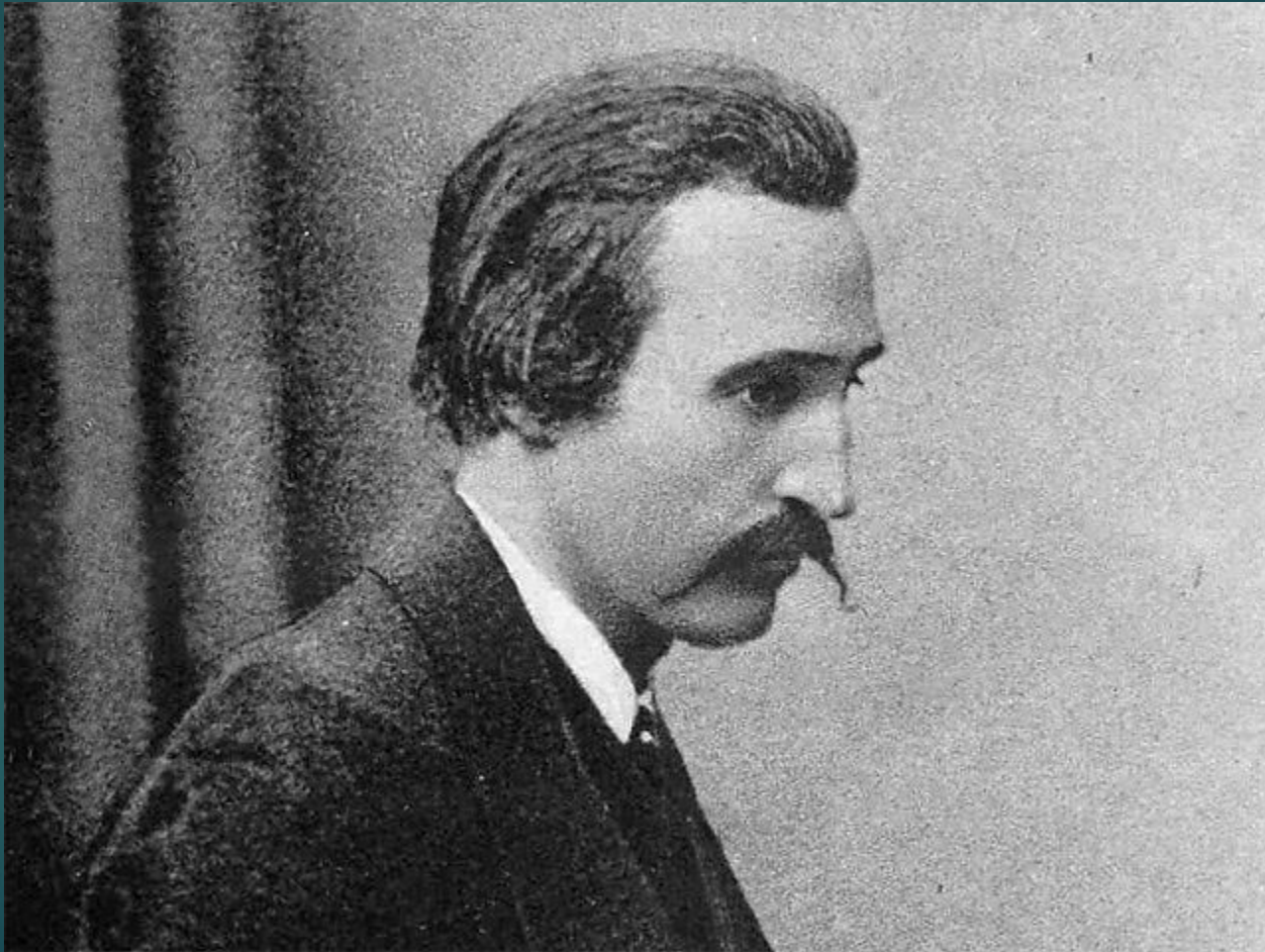

Ганна Барвінок

Кирило-Мефодіївське товариство - таємна політична
антикріпосницька організація,
утворилась в грудні 1845 р.- січні 1846 р.

Недовго тривала щаслива подорож.
У Варшаву надійшов наказ про арешт за участь
у таємному товаристві. Куліша чекало трирічне
заслання в Тулу із заборороною друкувати твори.

У Тулі Куліш написав:

- «Историю Бориса Годунова и Дмитрия Самозванца»,
- історичний роман «Алексей Однорог»,
- автобіографічний роман у віршах «Евгений Онегин нашего времени»,
- роман «Петр Иванович Березин и его семейство...».

Після звільнення
державних
«Записки о

Збірка б
Ку
правопис

АББУКА

А	Б	В	Г	Д	Е
Ж	З	И	І	Й	К
Л	М	Н	О	П	Р
С	Т	У	Ф	Х	Ц
Ч	Ш	Щ	Ъ	Ы	Ь
Ъ	Э	Ю	Я	Ө	Ү

МАЛЕНЬКА АББУКА

а	б	в	г	д	е	ж	з
и	і	й	к	л	м	н	о
п	р	с	т	у	ф	х	ц
ч	ш	щ	ъ	ы	ь	ѣ	э
		ю	я	ө	ү		

ністерстві
ктомник

– придуманим
фонетичним
ся і для друку
«Кобзаря».

Водночас Куліш укладає
свою першу поетичну
збірку «Досвітки», що
виходить у Петербурзі в
1862р.

Та слава про Куліша вже
долетіла до Галичини, де
львівські журнали
«Вечерниці» і «Мета»
публікують його прозу,
поезію, статті.

М Е Т А

ЛИТЕРАТУРНО - ПОЛИТИЧНИЙ

ВІСНИКЪ.

meta 755. 2/10

Видавець и Редакторъ:

Ксенофонтъ Климковичъ.

54
27
6
2
11
90

ТОМЪ ПЕРШИЙ.

Л Ъ В І В Ъ.

Зъ друкарні Ставропигайскаго Института.

1863.

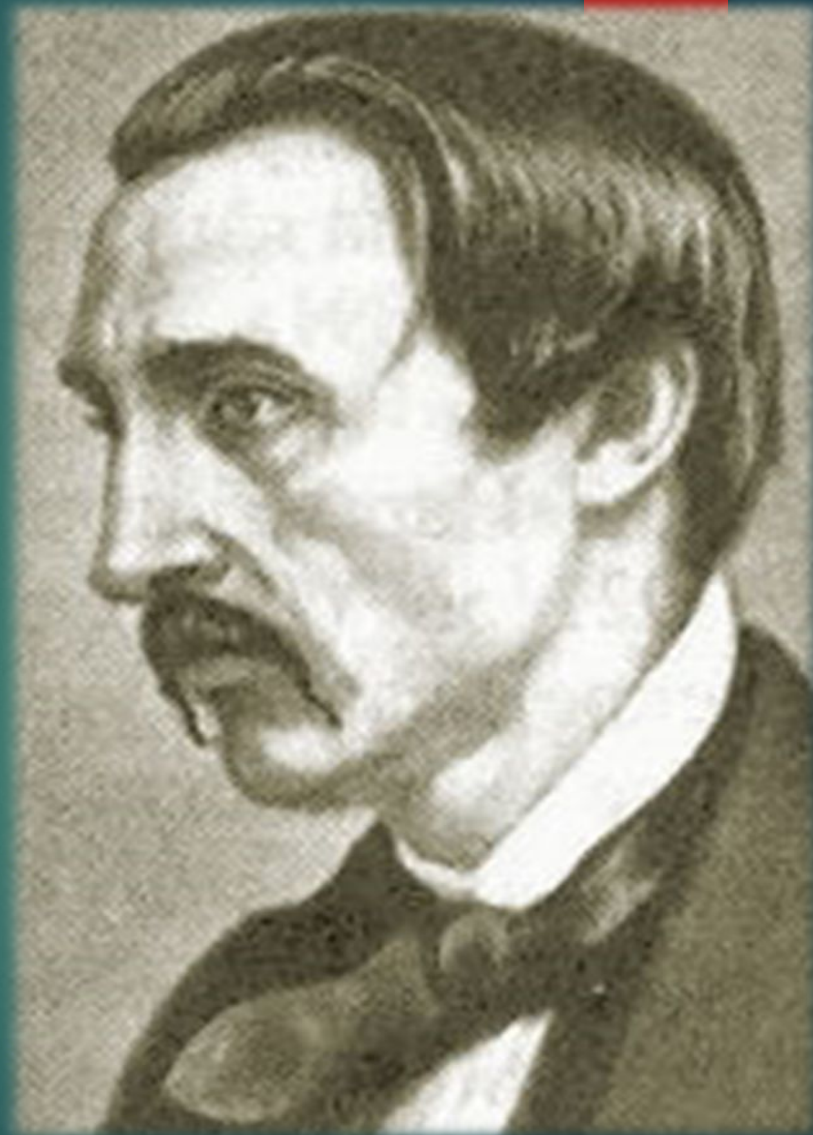
1857рік

- «Чорна рада»,
- український буквар-читанка «ГраMATка»,
- «Народні оповідання» Марка Вовчка, які він відредагував і опублікував,
- відкрилась власна друкарня.

П. Куліш разом із дружиною, захоплюється підготовкою матеріалів для літературного й громадсько-політичного журналу «Основа». Приступив до написання «Історичних оповідань» – своєрідних науково-популярних нарисів із історії України – «Хмельниччина» і «Виговщина». З'явилися вони 1861р. в «Основі».

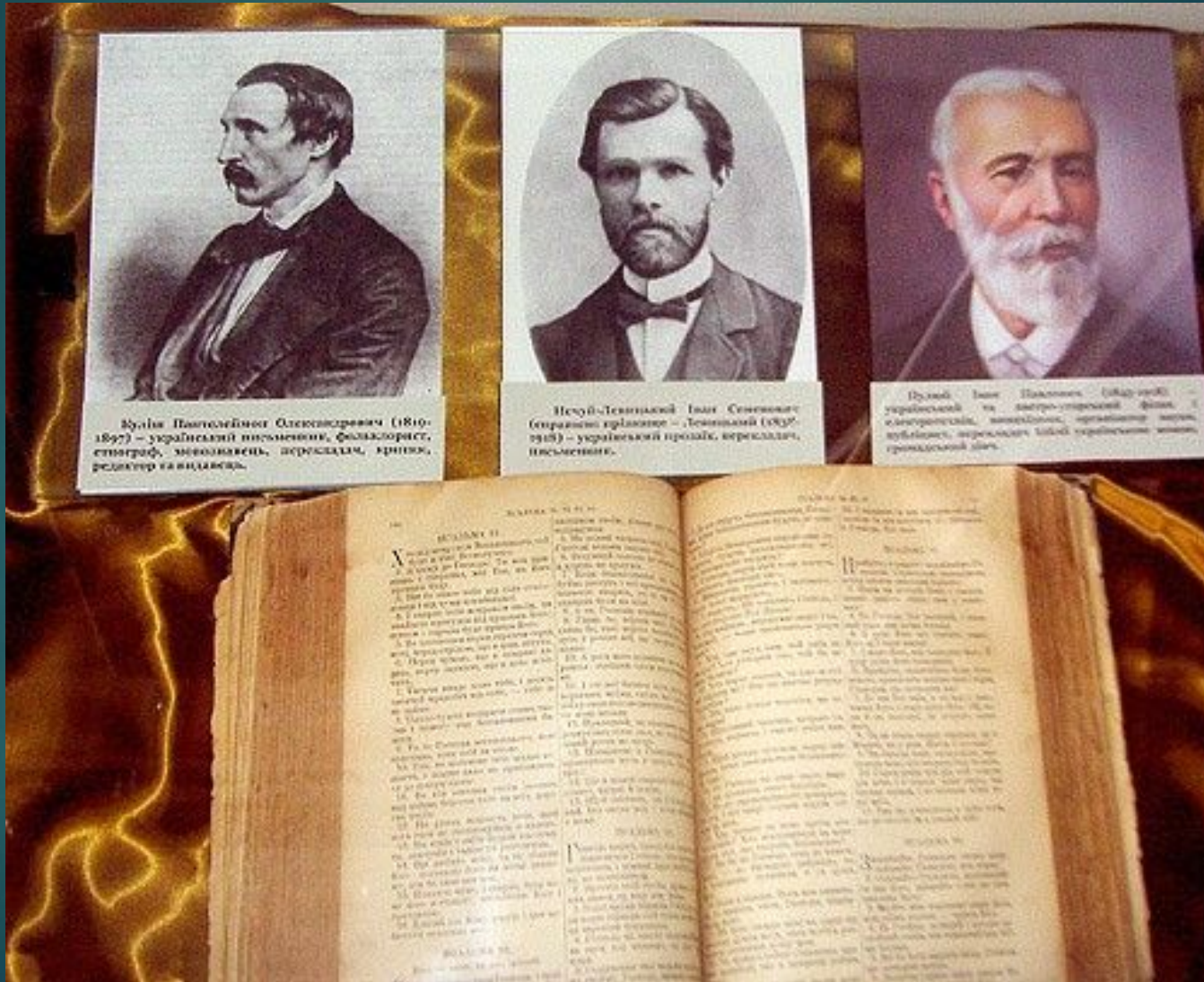
З 1864 до 1871 року
Куліш жив за кордоном,
працював у Варшаві
директором духовних
справ, потім займався
історико-літературною
діяльністю.
Він відійшов від ідеалів
демократії. Хоча раніше
був їх носієм.

О
Др
До

Вийшла низка його оригінальних збірок та перекладів, серед яких «Позичена кобза», Біблія, створена разом із І. Нечуєм-Левицьким та вченим І. Пулюєм.

Пішов з життя
Пантелеймон Куліш
14 лютого 1897р.
на своєму хуторі
Мотронівка

Саме на хуторі
Мотронівка,
закарбований у
бронзі, сидить
Панько Куліш на
великому жолобі
поряд з колодязем.
Ніби напившись
прохолодної води,
присів перепочити
на хвилинку,
повернувшись з
далеких мандрів.

1819, 7 серпня

Народився в м.Воронежі (теп.Сумської обл.). Батьки, статковиті хлібороби, походили з давніх козацько-старшинських родів.

1831 - 1840

Навчався в Новгород-Сіверській гімназії, слухав лекції в університеті св. Володимира (Київ).

1841 - 1847

Викладав у різних навчальних закладах України і Росії.

1847 - 1850

Арешт, ув'язнення в справі Кирило-Мефодіївського братства, адміністративне заслання в Тулу.

1856 - 1863

Період “бурі й натиску” Куліша: енергійно працював на ниві культури, науки, освіти, багато видав.

1858, 1861

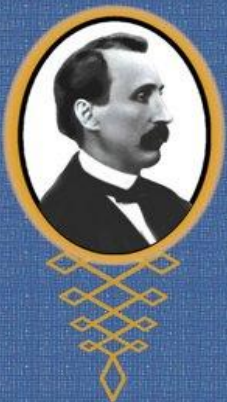
Подорожував Західною Європою, жив у Львові, де став у центрі діяльності партії народовців.

**1860, 1862, 1882,
1893**

Вийшли “Повести П.А.Кулиша” в чотирьох томах, поетичні збірки – відповідно “Досвітки”, “Хуторна поезія” та “Дзвін”.

**1883 – 1897,
14 лютого**

Усамітнившись на хуторі Мотронівка (Борзнянщина), віддався літературній творчості, історичним дослідженням. Помер за робочим столом. Похований на своєму хуторі.

Пантелеймон
Куліш

ЧОРНА РАДА

Класика
української
літератури

Стенаються в герці
скажені сини України,
той з ордами ходить,
а той накликає Москву.
Заллялися кров'ю всі очі пророчі.
З руїни
Вже мати не встане –
розкинула руки в рову.

В. Стус «За літописом Самовидця».

ЧЕРНАЯ РАДА

*285
Черная рада*

ХРОНИКА 1663 ГОДА.

Сочинение

П. А. Кулиша.

Сочинение П. А. Кулиша

МОСКВА.

Въ Типографии Александра Семенова,
на Софийской улицѣ.
1857.

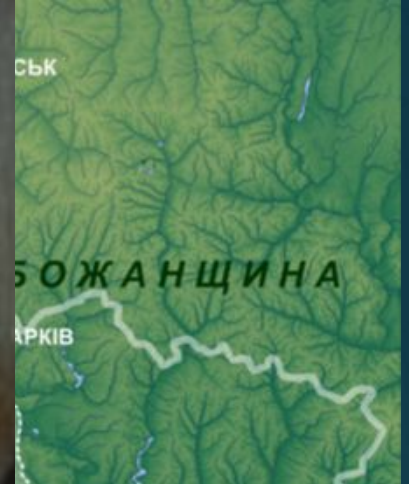
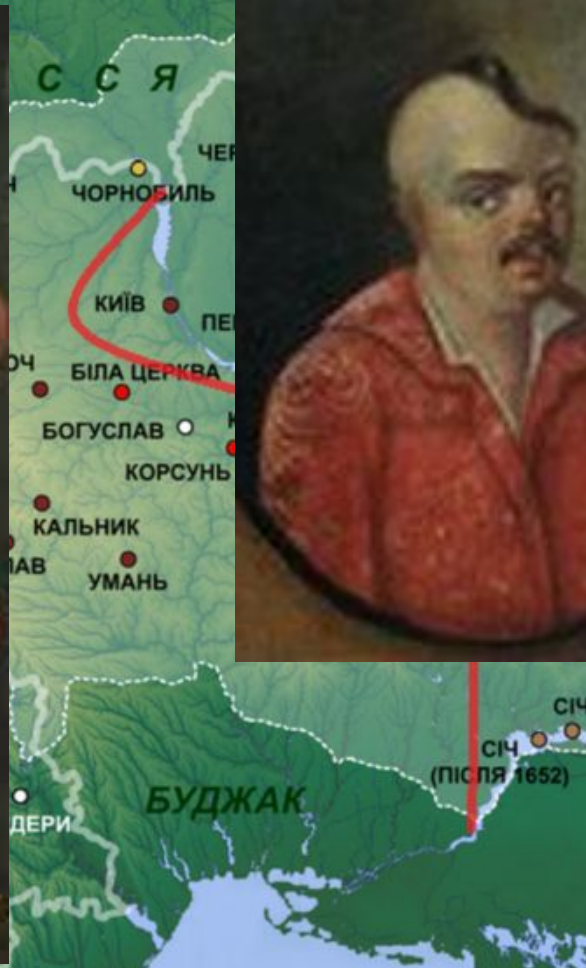

«Цілих десять років я присвятив служінню батьківщині, не шкодуючи ні здоров'я, ні життя свого... Тепер я немічний, помираю і лишаю вас, мої братове, вашій долі. Дякую вам усім, дорогі братове, за ту честь, яку мені виявили, обравши своїм гетьманом, за вашу вірність і слухняність. Дякую за вашу мужність у 34 битвах з поляками, уграми, волохами і татарами, а ще дякую особливо за ту згоду і братерський союз, які підтримували нас у тяжкі дні. Повертаю вам булаву, бунчук, знамено, печатки. Виберіть собі іншого гетьмана, а мене, братове, вибачте по-християнськи, якщо слабкістю своєї людської натури когось з-поміж вас образив... Помираю стурбованим вашим майбутнім. Не знаю, що станеться після моєї смерті, але благаю вас, поки ще живу, вільно виберіть собі гетьмана. Як знатиму ваш вибір, помру із спокійним серцем»

Правобережна Україна

Лівобережна Україна

Літературний рід: епос

Жанр. Перший український історичний роман-хроніка

Тема: Зображення суспільно-політичних умов на Україні у часи Руїни після смерті Б. Хмельницького і обирання нового гетьмана на «чорній раді», що відбулася 1663 року в Ніжині.

Ідея: Викриття і засудження доби Руїни, яка призвела до соціального розладу між селянами і поміщиками, міщанами і шляхтою, міщанами і козаками, низовим козацтвом, «черню» і козацькою старшиною; також засудження підступності, брехні, жаги до збагачення, прагнення заволодіти гетьманською булавою будь-яким шляхом (І.Брюховецький); заклик до єднання за «цілість України», яку намагаються «розідрати надвоє».

Основна думка:

- зображуючи минуле, автор прагнув збагнути й оцінити **сучасне**;
- народ — рушійна сила у визначенні своєї подальшої долі;
- «усяке багатство, усяка слава — усе воно суєта суєт»;
- «нема там добра, де нема правди».

Проблематика твору:

- морально-етичні риси (зрадництво, продажність верхівки, владолюбство і протиставлення їм вірності своєму обов'язку, відданості рідній землі та народу України;
- проблема людського щастя (батьки і діти, кохання і щастя людське);
- проблема і роль державного діяча

Головні герої твору:

наказний гетьман Лівобережжя, переяславський полковник Яким Сомко, правобережний гетьман Павло Тетеря, ніжинський полковник Васюта Золотаренко, кошовий гетьман Запорозької Січі Іван Брюховецький, московський князь Гагін, запорозький козак, курінний отаман Кирило Тур; полковник і панотець Шрам (справжнє прізвище Чепурний), його син Петро Шраменко; колишній козак, господар хутора Михайло Черевань, його дружина Меланія і дочка Леся; Божий Чоловік.

реальні історичні постаті
діячів доби Руїни:

Яким Сомко,
Іван Брюховецький,
Василь Золотаренко,
Михайло Вуяхевич,
князь Данило Великогагін
(у романі – Гагін)

романтичні образи, створені уявою
автора, переважно представники
простого люду, козацтва:

родина Череванів –
Михайло, Мелася, Леся;
полковник Шрам,
Петро
Кирило Тур

Композиція:

Твір містить 18 розділів

Композиційний прийом — подорож героїв, полковник Шрам і його син їдуть із Правобережної України на Лівобережну до наказного гетьмана Якіма Сомка.

Цей прийом дає змогу показати широку панораму народного життя, різні стани, верстви населення, ознайомити і героїв твору, і читачів із тим, як і чим живе й дихає народ, складними соціальними проблемами тогочасності.

головна: політична (вибори гетьмана)

другорядна (любовна)

Експозиція:

Зображення історичної епохи, у якій відбуватимуться події твору, знайомство з головними героями роману.

Зав'язка:

Прагнення Шрама підтримати на раді Я. Сомка, подолати розбрат і безлад серед козацтва.

Кульмінація:

Проведення «чорної ради», за підсумками якої І. Брюховецький — гетьман, Я. Сомко — в'язень.

Розв'язка:

Смерть Я. Сомка, І. Шрама; одруження Петра з Лесею.

Використані матеріали

- http://uk.wikipedia.org/wiki/Пантелеймон_Куліш
- http://ru.osvita.ua/vnz/reports/ukr_lit/14444
- <http://www.ukrlib.com.ua/bio/printout.php?id=184>
- <http://tumarkin.livejournal.com/35052.html>
- http://www.gorod.cn.ua/news_10915.html
- <http://rusk.ru/svod.php?date=2011-11-01>
- <http://histpol.pl.ua/pages/content.php?page=679>
- <http://gazeta.ua/post/302934>